

Oponentský posudek dizertační práce
„Osvojování slovní zásoby prostřednictvím interaktivní tabule“

Autor práce: Mgr. Zdeňka Španingerová
Školitelka: PhDr. Pavla Nečasová, Ph.D.
Studijní program: Pedagogika
Specializace:
Oponentka: doc. PhDr. Jana Ondráková, Ph.D.

Mgr. Zdeňka Španingerová se ve své dizertaci zabývá problematikou osvojování slovní zásoby německého jazyka za pomoci interaktivní tabule.

Dizertační práce je rozdělena do deseti částí. V úvodu (1. části dizertační práce) stanovuje autorka hypotézu o pozitivním vlivu začlenění interaktivní tabule do procesu výuky cizího jazyka vedoucímu ke zlepšení studijních výsledků žáků, kterou hodlá ve své práci potvrdit či vyvrátit. Současně si klade výzkumnou otázku, zda je interaktivní tabule účinným nástrojem a efektivním prostředkem k osvojování slovní zásoby během výuky německého jazyka.

Ve druhé části s názvem Psychologické základy výuky cizích jazyků se dizertační práce podrobně věnuje kognitivní psychologii, psychodidaktice, individuálním zvláštostem žáků (styly učení, učební strategie, paměť, vztah paměti k učení se cizímu jazyku, věk, inteligence, motivace, emoce, osobnost žáka). Třetí část zevrubně pojednává o slovní zásobě, zejména se zabývá otázkou lexikálního minima a osvojování slovní zásoby, lexikálními strategiemi a jejich klasifikací. Část čtvrtá definuje média, nová média a multimédia a je ukončena poměrně stručným shrnutím k teoretické části dizertační práce. Tímto shrnutím se také teoretická východiska práce uzavírají (celkem zaujímají 83 stran dizertační práce).

Výzkumná část (pátá) nejprve popisuje cíl výzkumu a opakuje výzkumnou otázku a výzkumnou hypotézu. Autorka zde popisuje základní východiska výzkumu/design výzkumu a konkretizuje dvě skupiny žáků zařazených do výzkumu (skupinu experimentální a skupinu kontrolní). Součástí této části jsou také detailně popsání užitých výzkumných metod: experiment, didaktické testy, rozhovor, test individuálních učebních stylů, pozorování formou videonahrávek). Výzkum a jeho výsledky jsou statisticky zpracovány a popsány na 35 stranách práce. Šestou část práce pak tvoří závěr, sedmou cizojazyčné resumé, následuje seznam literatury (část 8), seznam grafů, obrázků a tabulek (část 9) a konečně přílohy (část 10). Tyto části vědecké práce (počínaje číslem 7) se obvykle nečíslují.

Práce je napsána kultivovaným jazykem odpovídajícím stylu vědecké práce, vyskytují se pouze drobné nedostatky, některé formulace nejsou logické (např. druhý odstavec na str. 55: „*Další třídění představuje Janíková (2005b), která uvádí... Suchánková (2004: 25) dodává, že ...*“ - argumentace není chronologicky správně řazená). O tom, že jednotlivé lingvistické disciplíny spolu velice úzce souvisejí, svědčí i *Morfologické hledisko osvojování slovní zásoby* na str. 59, kde je zmíněna tvorba slov, jež spadá spíše do oblasti lexikologie.

Zatímco teoretická část podává podrobný popis psychologických základů výuky cizích jazyků a popisuje možnosti nabývání slovní zásoby a stanovení lexikálního minima (které však autorka práce ve svém výzkumu nemohla nijak ovlivnit, neboť pracovala s lekcemi konkrétní učebnice německého jazyka a výběr lexika tedy učinil při tvorbě učebního materiálu někdo jiný), definování pojmu interaktivní tabule byla věnována jen okrajová

pozornost bez zmínky o kritériích rozdělení typů interaktivních tabulí. Předpokládám, že tyto informace doplní obhajoba dizertační práce.

V popisu designu výzkumu jsem nenašla údaj o realizaci výzkumu v konkrétním čase. Kdy přesně výzkum proběhl?

Autorka na str. 93 uvádí: „*Vyučující se v kontrolní skupině snažil...*“, a dále ve stejném odstavci: „... *Aktivita, jejichž cílem je vhodné stimulovat různé učební styly žáků, jsou navrženy autorkou výzkumu.*“ Jedná se o překlep, nebo byla výuka realizována kromě autorkou dizertace ještě jinou osobou?

Ve výsledcích výzkumu se náhle objevuje informace o pěti žácích se specifickými poruchami učení (str. 108 „*Čtyři z celkových pěti dyslektiků z obou skupin...*“). V dalších grafech a popisech však autorka práce zmiňuje šest dyslektiků. Jaký byl tedy jejich počet? Věděla autorka výzkumu o žácích se specifickými poruchami učení předem? Neměli být tito žáci v popisu skupin zmíněni, případně z výzkumu vyloučeni, nebo neměli by tvořit ještě jakousi samostatnou skupinu výzkumu? Podle popisu dalších výsledků zřejmě ano, pravděpodobně si to uvědomuje i autorka, o čemž svědčí i graf a tabulka na str. 110.

Dizertační práce Mgr. Zdeňky Španingerové je důkazem o velkém zájmu autorky o zvolené téma, je napsána promyšleně a pečlivě. Otázka zapojení interaktivní tabule do vyučovacího procesu je aktuální, mnoho škol si z důvodu modernizace tento prostředek pořizuje. Jak i autorka práce sama uvádí, interaktivní tabule však sama o sobě neznamená didaktickou revoluci, pro práci s ní zůstává nadále důležitý dobře zaškolený učitel, který s interaktivní tabulí dokáže pracovat a využívat všechny její možnosti. Dizertační práce je na odborné úrovni, metody dizertační práce (experiment, didaktické testy, rozhovor, test individuálních učebních stylů, pozorování formou videonahrávek) byly zvoleny uvážlivě a vhodně, jejich samotná aplikace, statistické zpracování, vyhodnocení i popis byly časově náročné a pracné a dokladují autorčino zaujetí tématem. Současně si autorka uvědomuje i skutečnosti ohledně obecné platnosti výsledků tohoto výzkumu. Velmi zajímavé a pro další pedagogickou praxi podnětné jsou závěry a praktická doporučení pro výuku. Lze konstatovat, že dizertační práce splnila svůj cíl a vhodně doplňuje dosavadní poznatky o zapojení interaktivní tabule do výuky.

Práce Mgr. Zdeňky Španingerové splňuje podmínky kladené na dizertační řízení a vhodně zakončuje doktorské studium. Práci doporučuji k závěrečné obhajobě a po jejím úspěšném zakončení doporučuji udělit Mgr. Zdeňce Španingerové titul Ph. D.

V Hradci Králové 30. 12. 2015

doc. PhDr. Jana Ondráková, Ph.D.